

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **M. G.**, státní příslušnost Gruzie, zastoupené Mgr. Petrem Kaustou, advokátem se sídlem Čs. Legií 5, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 1. 2010, č. j. OAM-216/LE-BE02-ZA04-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2011, č. j. 61 Az 3/2010 - 70,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2011, č. j. 61 Az 3/2010 - 70, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a shrnutí kasačních námitek

[1] Žalobkyně požádala v roce 2009 v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Ve správním řízení uvedla, že v roce 1992 uprchla z Gruzie (Abcházie) před válečným konfliktem do Ruska. Odtud odešla v roce 2007 na Ukrajinu a v roce 2009 do Maďarska, odkud přicestovala téhož roku do České republiky. Do Abcházie se již nikdy nevrátila proto, že zde stále operují ozbrojené skupiny a žalobkyně by s ohledem na svůj původ byla z jejich strany ohrožena na životě (pochází ze smíšeného manželství, matka byla gruzínské, otec abchazské národnosti). Žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb.,

o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobu proti uvedenému rozhodnutí zamítl krajský soud v záhlaví vymezeným rozsudkem. Soud v odůvodnění rozsudku předně uvedl, že udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebylo na místě. V daném období opustilo Gruzii v důsledku bojů mezi abchazskými separatisty a gruzínskou armádou více než 200 tisíc lidí, na případy opuštění země původu z důvodu válečného konfliktu se však vztahují jiné právní instituty než mezinárodní ochrana. K poukazu žalobkyně na potíže jejího manžela soud uvedl, že ani on v rámci řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl žádné skutečnosti prokazující existenci problémů se státními orgány, respektive to, že by v Gruzii vyvíjel činnost směřující k uplatnění práv a svobod nebo k prosazování určitých politických názorů. Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona krajský soud konstatoval, že při posuzování této otázky je nutno vycházet z osobní situace žalobkyně a z poměrů v zemi původu v době vydání napadeného rozhodnutí žalovaného. Žalobkyně se v průběhu správního řízení nezmínila o tom, že by měla v zemi původu problémy se státními orgány, a abchazsko-gruzínský konflikt byl ukončen již v roce 1994, kdy obě strany podepsaly dohodu o příměří. Soud dále odkázal na použité informace o zemi původu, na jejichž základě dle jeho názoru nelze učinit závěr, že by žalobkyni v případě návratu do země původu hrozila újma vymezená v § 14a zákona o azylu. Z těchto informací plyne, že většina bývalých uprchlíků, kteří Abcházii kvůli zmiňovanému konfliktu opustili, doposud čeká na politické řešení, jež by jim umožnilo bezpečný návrat., přičemž gruzínská vláda v roce 2007 vypracovala akční plán strategie pro pomoc vnitřně vysídleným osobám.

[3] Rozsudek krajského soudu žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla řádně podanou kasační stížností. Namítla, že se soud dostatečně nevypořádal s možností udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Dle stěžovatelky v Gruzii nadále panuje situace, která jí ani jejímu manželovi neumožňuje se bez obav vrátit zpět. Soud neprovedl dostatečné dokazování ohledně svých závěrů ve vztahu k dané otázce. Soud pouze nesprávně konstatoval, že v Gruzii již neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, což však není pravda. Stěžovatelka dále uvedla, že podrobně popsala situaci, ve které se s manželem nacházejí, že její žádost o pomoc je skutečná, nikoliv účelová, což však soud nereflektoval. Při posuzování sporů týkajících se udělení mezinárodní ochrany by se soudy měly více zamýšlet nad smyslem a účelem zákona o azylu. Před rokem 1989 se mnoho občanů tehdejšího Československa setkalo v zemích, v nichž žádali o poskytnutí mezinárodní ochrany, s větší benevolencí, než jakou projevuje v současnosti vůči obdobným žádostem Česká republika. ČR by si měla více vážit toho, že je demokratickým právním státem, a poskytovat mezinárodní ochranu těm, kteří ji skutečně potřebují.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud se následně zabýval ve smyslu § 104a s. ř. s. otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[6] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení se o případ přijatelnosti kasační stížnosti může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[7] Zároveň je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V nyní souzené věci k takto výraznému pochybení krajského soudu došlo. Nejvyšší správní soud totiž dospěl k závěru, že kasační stížností napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Podanou kasační stížnost lze tedy ve smyslu § 104a s. ř. s. kvalifikovat jako přijatelnou.

[8] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že jí měla být udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu (respektive že krajský soud nedostatečně posoudil danou otázku). S ohledem na skutečnost, že řízení před Nejvyšším správním soudem je ovládáno dispoziční zásadou (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), přezkoumal zdejší soud napadený rozsudek toliko v rozsahu této námitky; nezabýval se tak blíže přezkumem závěrů krajského soudu ohledně žalobních námitek stěžovatelky týkajících se jejího nároku na udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud podotýká, že vedle stěžovatelky žádal o udělení mezinárodní ochrany v České republice také její manžel Z. L. a jejich (stejnojmenný) syn. V případě stěžovatelčina manžela a syna přitom rozsudek krajského soudu, který zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud zrušil pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů (viz rozsudek NSS ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 Azs 22/2011 - 104). Nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, ke které má zdejší soud povinnost přihlížet z úřední povinnosti, v uvedeném případě shledal i v části odůvodnění zabývající se nárokem na udělení azylu. V nynějším případě se však krajský soud vypořádával se zčásti odlišnými žalobními námitkami a Nejvyšší správní soud neshledal, že by některé žalobní námitky vztažené k § 12 zákona o azylu zcela opominul, jako tomu bylo v případě řízení o žalobě stěžovatelčina manžela a syna.

[9] Stěžovatelka v doplnění žaloby namítla, že do Gruzie se nyní nemůže vrátit vzhledem k nejisté politické situaci v zemi a k častým ozbrojeným konfliktům (konflikt s Ruskou federací, situace v Jižní Osetii). Měla za to, že v důsledku těchto konfliktů by zde byla ohrožena na životě a že tedy splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Dále poukázala na situaci svého manžela, kterému dle jejích tvrzení v Gruzii hrozilo (a nadále hrozí) mučení a nelidské zacházení, a to jednak z politických důvodů, jednak z důvodů krevní msty (platící pro celou rodinu).

[10] Krajský soud ve vztahu k námitkám o nebezpečí plynoucím z ozbrojených konfliktů odkázal na příměří, které gruzínská vláda a abcházští povstalci uzavřeli v roce 1994, dále poukázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 5. 1998, sp. zn. 6 A 517/96, podle nějž se na případy opuštění země původu z důvodu válečného konfliktu vztahují jiné právní instituty než udělení mezinárodní ochrany. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud zřejmě přehlédl, že současný zákon o azylu v § 14a odst. 2 písm. c) výslovně označuje za jeden z důvodů pro udělení doplňkové ochrany (jakožto jedné z forem mezinárodní ochrany) hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy spočívajícího ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Zákon o azylu navíc v daném bodě odráží (byť ne zcela přesně) ustanovení čl. 15 písm. c) směrnice Rady č. 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu tohoto postavení, ze dne 29. 4. 2004 (dále jen „kvalifikační směrnice“). Přiléhavý není ani odkaz krajského soudu na příměří uzavřené v roce 1994, neboť stěžovatelka upozorňovala na novou eskalaci konfliktu v dané oblasti, ke které došlo v roce 2008. K té se však krajský soud vůbec nevyjádřil a jeho rozhodnutí je tak ve vztahu k uvedeným námitkám nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[11] Za nedostatečné považuje Nejvyšší správní soud také vypořádání žalobních námitek ohledně hrozeb, kterým by v případě návratu do země původu čelil (primárně) stěžovatelčin manžel. Připomíná, že v případě stěžovatelčina manžela zrušil rozsudek krajského soudu pro nepřezkoumatelnost jeho závěru, podle nějž manželovi stěžovatelky v případě návratu do země původu nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, s tím, že krajský soud se vůbec nezabýval hrozbami ze strany soukromých osob. Nejvyšší správní soud přitom poukázal na svou judikaturu, z níž plyne, že podmínka účelné státní ochrany proti pronásledování ze strany soukromých osob je jednou z okolností, jež je nutno při zvažování možnosti udělit azyl či doplňkovou ochranu posuzovat (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74). Také v nynějším případě však krajský soud toliko konstatoval, že stěžovatelčin manžel neuvedl žádné skutečnosti prokazující existenci problémů se státními orgány. Namítané nebezpečí z důvodů krevní msty, mající svůj původ v gruzínsko-abcházském konfliktu z 90. let 20. století, je přitom nebezpečím plynoucím spíše ze strany soukromých osob, nikoliv státních orgánů.

[12] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud je povinen opětovně posoudit otázku, zda má stěžovatelka nárok na udělení doplňkové ochrany. Zabývat se přitom musí zejména tím, zda stěžovatelce v zemi původu nehrozí vážná újma z důvodu svévolného

násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu (k podrobnému výkladu daného ustanovení lze odkázat např. na rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68). Dále je povinností krajského zabývat se tvrzenou hrozbou vážné újmy ze strany soukromých osob, které má čelit (primárně) stěžovatelčin manžel, a případně související otázkou, zda je ochrana poskytovaná proti této hrozbě orgány veřejné moci dostatečná.

III. Závěr

[13] Krajský soud se dostatečně nevypořádal s argumentací uvedenou v žalobě a jeho rozhodnutí je tím pádem nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení [§ 110 odst. 1 s. ř. s.], v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku [§ 110 odst. 4 s. ř. s.]. Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti [§ 110 odst. 3 s. ř. s.].

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. února 2012

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně
senátu